

BIOLOGICKÉ POSOUZENÍ

Projekt: **Krajinné enklávy, Dobrotice - Žopy**

OBJEDNATEL: Paměť krajiny, s.r.o.
Všetičkova 615/5
602 00 Brno

VYPRACOVAL: Ing. Jan Deutscher, Ph.D.
Ústav inženýrských staveb, tvorby a ochrany krajiny
LDF MENDELU

Identifikační údaje

Katastrální území: k.ú. Dobrotice (627453), k.ú. Žopy (797782)

Nadmořská výška: 200 - 250 m n. m.

Popis a lokalizace:

Biologické posouzení bylo zpracováno pro lokality, na kterých má být realizován projekt Krajinne enklávy, Dobrotice - Žopy (dále jen „projekt či PD“). Pozemky dotčené případnou realizací tohoto projektu se nachází na obecních parcelách v extravilánu obce Dobrotice a obce Žopy. V katastru nemovitostí jsou dotčené plochy vedeny jako ostatní plocha – zeleň nebo komunikace. V územním plánu jsou lokality určeny jako plochy krajinne zeleně nebo zemědělské plochy, na kterých je přípustné využití i výsadba dřevin.

Na lokalitě se nenachází žádné pásmo zvláštní ochrany (ochranné pásmo nemovité památky, PHO vodních zdrojů, CHOPAV, Natura 2000, CHKO, apod.). Jedná se především o zemědělsky obhospodařované plochy s částečným zastoupením dřevinné vegetace.

Zájmové území:

- SO 1: LOKALITA ŽOPY (2) – p.č. 1419, 1417
- SO 2: LOKALITA DOBROTICE (7) – p.č. 3957, 3954, 4010
- SO 3: LOKALITA DOBROTICE (15) – p.č. 3122
- SO 4: LOKALITA DOBROTICE (17) – p.č. 3357, 3270, 3359, 3444

Terénní průzkum:

V září 2021 byl na řešeném území prováděn terénní průzkum zaměřený na posouzení jeho biologických hodnot. Mimo jiné byl zjišťován výskyt zvláště chráněných druhů organismů, rostlin i živočichů. Současně s tím byl i hodnocen vliv navrhovaných zásahů a opatření v rámci PD (soupis navrhovaných zásahů byl poskytnut zadavatelem tohoto dokumentu) na tyto hodnoty. Zejména byl proveden monitoring plánovaných arboristických zásahů (zdravotní řezy) a zhodnocení jejich vlivu na biologickou hodnotu ošetřených dřevin. Pro hodnocení byla použita Metoda jednorázové terénní pochůzky vycházející z upravené metodiky dle Metodického pokynu MŽP.

Hlavní použité podklady:

PD (Paměť krajiny, s.r.o.) - Krajinne enklávy, Dobrotice - Žopy

ČÚZK – nahlížení do KN a statistické údaje

LPIS – identifikace půdních bloků, stávající využití

Nálezová databáze AOPK, Mapomat

Popis stávajících hodnot území

Širší územní vztahy

Řešené lokality se nachází v katastrálním území Dobrotice a Žopy, které spadají pod Město Holešov. Město Holešov leží ve Zlínském kraji a celková rozloha katastrálního území města Holešova činí 3 395 ha. Je tvořeno 6 katastrálními územími: Holešov, Dobrotice, Tučapy, Žopy, Količín a Všetuly. Město Holešov leží na Holešovské plošině, která má velmi zemědělský charakter. Nejvyšším místem je vrchol Lysina (598 m n.m.), která se nachází v katastrálním území Žopy. Nejnižším místem je koryto řeky Rusavy (250 - 200 m n.m.). Východní část správního území města

Holešov leží v přírodním parku Hostýnské vrchy. Současná vegetace je do značné míry pozměněna a ovlivněna člověkem. Z celkové katastrální rozlohy města je celých 67,4 % tvořeno zemědělskou půdou, přičemž v převážné míře (58 %) se jedná o ornou půdu. Katastrální území spadá do vrstvy HET 2 = území se střední prioritou podpory krajinotvorných opatření.

Ukazatel HET je založen na pěti dílčích výpočtech, z nichž každý zohledňuje jiný aspekt krajinné struktury či pokryvu, podíl orné půdy, podíl člověkem ovlivněné krajiny, členitost krajiny mimo město, diverzita v krajině mimo město, podíl přírodě blízkých biotopů (MapoMat, AOPK).

Popis aktuálního stavu

Jedná se o pozemky, na nichž probíhá konvenční zemědělské hospodaření. Přírodě bližší společenstva se vyskytují pouze v plošně minimálním rozsahu při okrajích produkčních ploch. I v tomto případě se však jedná o silně antropogenně ovlivněné ruderalní společenstva schopná přežívat v eutrofizovaných na živiny bohatých podmínkách. Níže je uveden popis jednotlivých ploch dle stavebních objektů (SO) uvedených v PD.

- SO 1: LOKALITA ŽOPY (2) – p.č. 1419, 1417

Tato část lokality je v současnosti intenzivně zemědělsky využívaná plocha, která se rozkládá mezi silnicí a průmyslovým areálem. Navrhovaný management, tedy sadba dřevin, představuje z hlediska biologického potenciálu optimální řešení. Sadba dřevin zvolených taxonů přispěje k zvýšení ekologické stability území.

- SO 2: LOKALITA DOBROTICE (7) – p.č. 3957, 3954, 4010

Tato lokalita je aktuálně zemědělsky využívána jako intenzivně obhospodařovaná trvale travní plocha. Jedná se o pravidelně kosené jedno-druhovité louky s charakteristickou ruderalní luční faunou a florou, které se rozkládají mezi lesním porostem a nedávno realizovanou výsadbou dřevin. Navrhovaný management je zde výsadba dřevin. Sadba dřevin zvolených taxonů přispěje ke zvýšení stability území a zvýšení nabídky trvalých biotopů. Výsadby jsou lokalizovány do plošně nevýznamných liniových prvků v porovnání s výměrou celého půdního bloku trvale travního porostu. To zajišťuje minimální negativní ovlivnění lučních druhů.

- SO 3: LOKALITA DOBROTICE (15) – p.č. 3122

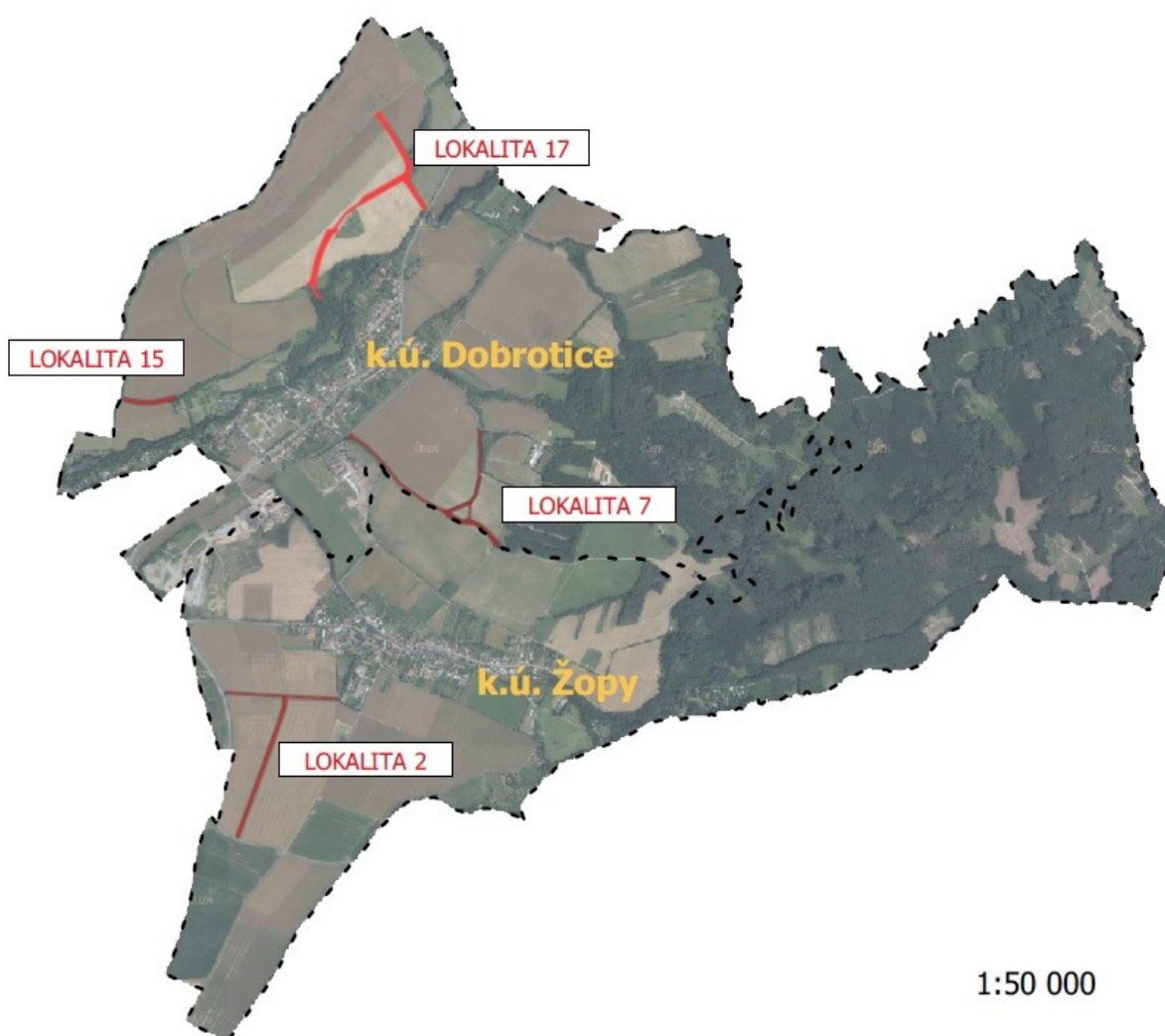
Tato část lokality je v současnosti intenzivně zemědělsky využívanou plochou orné půdy, která se rozkládá mezi stávajícím remízem nad zahrádkářskou kolonií a doprovodným dřevinným porostem Tučapského potoka. Dle PD je zde navržena výsadba dřevin přirozené druhové skladby. Dřeviny jsou lokalizovány do liniového společenstva, které propojí dva výše zmiňované ekologicky stabilnější prvky – remíz u zahrádkářské kolonie a doprovodný porost potoka. Tento prvek umožní migraci fauny i flory skrze ekologicky nestabilní a těžko přístupné zemědělské plochy.

- SO 4: LOKALITA DOBROTICE (17) – p.č. 3357, 3270, 3359, 3444

Tato lokalita je aktuálně zemědělsky využívána jako trvale travní plocha. Jedná se o intenzivně kosené monokulturní louky s charakteristickou ruderalní luční faunou a florou, které se rozkládají mezi lesním porostem a doprovodným porostem u bývalého mlýnského náhonu a rybníku Kačák. Dle projektu jsou zde navrženy liniové výsadby dřevin přirozené druhové skladby a odpovídajících ovocných taxonů.

Výsadby jsou lokalizovány do plošně nevýznamných liniových prvků v porovnání s výměrou celého půdního bloku trvale travního porostu. To zajišťuje minimální negativní ovlivnění lučních druhů.

V severní části je součástí dotčené parcely 3270 stávající dřevinný porost. U tří významných jedinců hrušeň polnička (*Pyrus pyrastra*) je dle PD navržen řez ovocných dřevin zdravotní – asanační. Jedná se o majestátní ovocné dřeviny v pokročilém stádiu vývoje s mírně sníženou vitalitou, ve zhoršeném zdravotním stavu, jak dokládá značné proschnutí korun a defoliace. Zdravotní řez je pro prodloužení perspektivy těchto jedinců a jejich zachování na lokalitě žádoucí. U dvou dalších stromů keřového tvaru hrušně (*Pyrus pyrastra*) a hlohu jednosemenného (*Crataegus monogyna*) je navrženo uvolnění korunového prostoru. Tento zásah obě dřeviny podpoří. Zásahy na dřevinách je třeba provádět mimo období hnízdění, aby jím nebyli negativně ovlivněni hnízdící ptáci (cca mimo duben–červen, dle klimatických podmínek konkrétního roku).

Obrázek č. 1 – plochy přímo dotčené realizací projektu Krajinne enklávy, Dobrotice – Žopy

Souhrnný popis pozorovaných rostlin a živočichů na řešených plochách a přilehlém okolí:

Dřeviny:

stromy:

- ořešák královský (*Juglans regia*)
- javor babyka (*Acer campestre*)
- javor mléč (*Acer platanoides*)
- topol osika (*Populus tremula*)
- dub zimní (*Quercus petraea*)
- hloh jednosemenný (*Crataegus monogyna*)
- lípa srdčitá (*Tilia cordata*)
- lípa velkolistá (*Tilia platyphyllos*)
- habr obecný (*Carpinus betulus*)
- švestka domácí (*Prunus domestica*)
- třešeň obecná - ovoc. (*Prunus avium*)
- bříza bělokorá (*Betula pendula*)

keře:

- bez černý (*Sambucus nigra*)
- trnka obecná (*Prunus spinosa*)
- růže šípková (*Rosa canina*)
- líska obecná (*Corylus avellana*)
- hloh jednosemenný (*Crataegus monogyna*)
- brslen bradavičnatý (*Euonymus verrucosus*)
- kalina obecná (*Viburnum opulus*)
- ptačí zob obecný (*Ligustrum vulgare*)
- svída krvavá (*Cornus sanguinea*)

Byliny:

Na řešeném území se na okrajích produkčních ploch vyskytují především typické rumištní druhy bylin uvyklé vyššímu obsahu živin v půdě a polních plevelů.

- pelyněk černobýl (*Artemisia vulgaris*)
- druhy rodu jílek (*Lolium*, sp.)
- brukev řepka (*Brassica napus*)
- čekanka obecná (*Cichorium intybus*)
- kokoška pastuší tobolka (*Capsella bursa-pastoris*)
- kopretina bílá (*Leucanthemum vulgare*)
- kopřiva dvoudomá (*Urtica dioica*)
- svízel přítula (*Galium aparine*)
- pcháč oset (*Cirsium arvense*)

Hmyz:

Byl zde zaznamenán výskyt běžných polních a synantropních druhů jako mravenec obecný (*Lasius niger*), chrobák lesní (*Anoplotrupes stercorosus*), svinka obecná (*Armadillidium vulgare*), ruměnice pospolná (*Pyrrhocoris apterus*). Na starých stromech v okolí lokality mimo řešené území lze předpokládat výskyt hmyzu, který je vázán na tlející dřevo dožívajících stromů. Mimo výše uvedené druhy byl zaznamenán výskyt, respektive pobytové znaky těchto běžně se vyskytujících druhů:

- babočka paví oko (*Inachis io*)
- bělokaz švestkový (*Scolytus mali*)
- drvopleň hrušňový (*Zeuzera pyrina*)
- červotočovití – (*Anobiidae*)

- čmelák zemní (*Bombus terrestris*)
- drvopleň hrušňový (*Zeuzera pyrina*)
- krascovití – (*Buprestidae*)
- krasec lipový (*Lamprodila rutilans*)
- krasec třešňový (*Anthaxia candens*)
- lýkohub jasanový (*Hylesinus fraxini*)
- majka obecná (*Meloe proscarabaeus*)
- mravenec černošedý (*Lasius fuliginosus*)
- píďalka podzimní (*Operophtera brumata*)
- sršeň obecná (*Vespa crabro*)
- slunéčko sedmitečné (*Coccinella septempunctata*)
- píďalka podzimní (*Operophtera brumata*)
- tesařík dubový (*Plagionotus arcuatus*)
- včela medonosná (*Apis mellifera*)

Obojživelníci a plazi:

Na lokalitě nebyly pozorovány žádné druhy plazů a obojživelníků, ani jejich pobytové stopy. Celkově však nelze předpokládat, že by byl realizací projektu nějak negativně dotčen jejich životní cyklus.

Ptáci:

Vzhledem k přítomnosti dutin v dožívajících stromech v okolí lokality je tedy předpokládán výskyt doupných ptáků, který však nebyl pozorováním potvrzen. Nicméně je nutné, aby ptáci nebyli rušeni při hnízdění a dle toho situovat zásahy do vhodné části roku (tj. zásahy na dřevinách provádět na podzim, případně brzkém jaře). V případě, že během zásahu na třech vzrostlých hrušních (dle PD) bude objevena doupná dutina vykazující známky osídlení, měla by být tato část stromu pokud možno zachována (např. větev zakrátit max 50cm k dutině). V okolí byl pozorován zejména výskyt několika druhů navázaných na housenky dřevokazného hmyzu dokládající zhoršený zdravotní stav okolní dřevinné vegetace:

- straka obecná (*Pica pica*)
- poštolka obecná (*Falco tinnunculus*)
- konipas bílý (*Motacilla alba*)
- strakapoud velký (*Dendrocopos major*)
- vrabec domácí (*Passer domesticus*)
- sýkora koňadra (*Parus major*)
- káně lesní (*Buteo buteo*)
- bažant obecný (*Phasianus colchicus*)
- brhlík lesní (*Sitta europaea*)
- žluna zelená (*Picus viridis*)

Savci:

Byl zaznamenán výskyt, respektive pobytové znaky běžně se vyskytující polní a lesní fauny:

- zajíc polní (*Lepus europaeus*)
- srnec obecný (*Capreolus capreolus*)
- kuna lesní (*Martes martes*)
- hraboš polní (*Microtus arvalis*)

Zhodnocení stávajících biologických a ekologických hodnot lokality

Na lokalitě nebyl zaznamenán výskyt zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů ve smyslu zákona o ochraně přírody a krajiny 114/92 sb. Řešené území je antropogenně výrazně ovlivněným územím degradovaným dlouhodobým intenzivním zemědělským obhospodařováním. Nejcennější částí lokality jsou tak ruderalizované dřevinno-bylinné porosty při okraji řešeného území.

Posouzení navrhovaného řešení a návrh opatření směřujících ke zmírnění případných negativních vlivů realizace projektu na stávající biologické a ekologické hodnoty území

Projekt Krajinné enklávy, Dobrotice – Žopy řeší založení prvků ÚSES na pozemcích k tomu určených dle platného územního plánu.

Projekt je řešen zejména výsadbou stromů přirozené druhové skladby v kombinaci s keřovými porosty. Jedná se o výsadby stanovištně odpovídajících lesních druhů dřevin – dub zimní, lípa velkolistá, javor mléč, habr obecný, bříza bělokorá v kombinaci s ovocnými dřevinami – třešeň, švestka, jablonoň, hrušeň. Stromy jsou doplněny keři v druhové skladbě odpovídající podmínkám stanoviště - kalina obecná, ptačí zob obecný, líska obecná, brslen bradavičnatý, hloh jednosemenný a svída krvavá. Na lokalitě S 01 je navrženo také zatravnění travní směsí. **Zde je třeba použít krajinářskou travní směs bez cizokrajných druhů trav, aby nedocházelo k zavlékání nepůvodních druhů do krajiny.**

Vzhledem k vysokému zastoupení zemědělské krajiny se z pohledu ochrany přírody a krajiny jedná o výrazně pozitivní zásahy bez očekávatelných negativních vlivů na stávající hodnoty území. V projektu jsou mimo výsadby navrženy také pěstební zásahy na celkem 5 ti stávajících dřevinách. Zásahy samotné jsou z pohledu zajištění setrvání předmětných jedinců na lokalitě opodstatněné a vhodné. **Je třeba zásahy provádět mimo dobu hnízdění** (ideálně cca od srpna na podzim, případně v brzkém jaře) a dbát zvýšené opatrnosti při jejich provádění. **V případě nálezů osídlené doupné dutiny by měla být odpovídající část stromu pokud možno zachována.**

Pro podporu stability navržených výsadeb lze doporučit běžná opatření při výsadbách na orné půdě, zejména zajistit stabilizaci ozeleňovaných parcel proti rozorávání (např. akátovými kůly nebo velkými kameny při hranici parcel), pečlivě ochránit sazenice proti atakům zvěře, podpořit ujmavost sazenic využitím půdních kondicionérů či hydrogelů, apod.

Závěr

V případě dodržení doporučení uvedených v tomto posouzení neexistuje mezi posuzovaným projektem Krajinne enklávy, Dobrotice – Žopy a ochranou přírody a krajiny k žádnému konfliktu. Realizace navrhovaného řešení bude mít výrazně pozitivní vliv na biologickou hodnotu a stabilitu lokality.

Ing. Jan Deutscher, Ph.D.

Ústav inženýrských staveb, tvorby a ochrany krajiny

Mendelova Univerzita v Brně

Zemědělská 3, 613 00 Brno

Fotodokumentace

- SO 1: LOKALITA ŽOPY (2) – p.č. 1419, 1417

- SO 2: LOKALITA DOBROTICE (7) – p.č. 3957, 3954, 4010

- SO 3: LOKALITA DOBROTICE (15) – p.č. 3122

- SO 4: LOKALITA DOBROTICE (17) – p.č. 3357, 3270, 3359, 3444

